

Nr 277.

Av fröken **Andersson** och herr **Mannerskantz**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1943 (nr 467) om viss begränsning av legitimation som tandläkare, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nummer 148 föreslås, att lagen den 30 juni 1943 om viss begränsning av legitimation som tandläkare, vilken eljest skulle upphöra att gälla den 30 september i år, skall erhålla fortsatt giltighet ytterligare två år.

Vid behandlingen av detta lagförslag har lagrådet starkt ifrågasatt huruvida det är riktigt att nu förlänga lagens giltighetstid. En ledamot av lagrådet har direkt avstyrkt förslaget upphöjande till lag och anförde: »Efter beredskapens avveckling ha förutsättningarna för ifrågavarande lagstiftning så förändrats, att densamma, som innebär ett allvarligt avsteg från gällande rättsgrundsatser, icke kan försvaras.»

Vad som här utsäges kan icke nog understrykas. Det måste anses vara att slå in på en mycket farlig väg, om erhållande av en viss utbildning skall innebära en skyldighet för den som underkastat sig denna att efter utbildningens slut fullgöra vissa tjänster för det allmänna. Det måste betraktas som något för svensk rättsuppfattning främmande, att en viss grupp av medborgare av statsmakterna ålägges att fullgöra tjänsteuppgifter för det allmänna. Det enda undantag som i detta hänseende bör få förekomma är allmän värnplikt och tjänsteplikt vid krig eller krigsfara. Det må vara att bristen på tandläkare inom folktandvården är ett allvarligt problem. Detta problem bör emellertid lösas på ett annat sätt framför allt genom den redan beslutade utbildningen av ett avsevärt ökat antal tandläkare.

Av remissyttrandena framgår, att man på åtskilliga håll är av den uppfattningen att lagen snarare varit till skada än till gagn för folktandvården. Sålunda åberopar Svenska stadsförbundets sjukvårdsdelegation, som avstyrker fortsatt giltighet, vad delegationen anförde vid lagens tillkomst, nämligen dess konsekvenser för folktandvårdens renommé. Vidare framhåller Sveriges tandläkarförbund hurusom det tvång som ligger i föreskrifterna om obligatorisk tjänstgöring speciellt för tandläkare ofta leder till att de nytexaminerade tandläkarna bibringas en icke önskvärd motvilja mot folktandvårdstjänsterna. Det har icke heller kunnat undgås, att den obligatoriska tjänstgöringen lett till en prestigeförlust för folktandvården i allmänhetens ögon. Ofta påträffar

man nämligen bland allmänheten den uppfattningen, att de tandläkare som fullgöra sin obligatoriska tjänstgöring icke äro färdigutbildade tandläkare, utan att det är kandidater och »lärlingar» som tjänstgöra på folktandvårdspoliklinikerna. En sådan uppfattning är icke ägnad att hos allmänheten befästa förtroendet för folktandvården. Särskild betydelse torde väl böra tillmätas Sveriges tandvårdsinspektörsförenings yttrande. Denna förening är en sammanslutning av de för folktandvården inom de olika landstingen närmast ansvariga tjänstemännen, tandvårdsinspektörerna. Föreningen uttalar, att det icke är lämpligt, att folktandvårdens vidare utbyggnad göres beroende av en tvångslag. Tandvårdsinspektörerna såväl som föreståndarna för de större distriktstandpoliklinikerna sägas ha ständiga bekymmer för de tjänster som uppehållas av de tandläkare vilka tjänstgöra på grund av lagens bestämmelser. Sedan dessa väl blivit insatta i folktandvårdens speciella arbetsförhållanden, lämna de efter det obligatoriska tjänstgöringsårets slut sin anställning och måste ersättas med ny oprövad arbetskraft. Föreningen anser det tydligt att folktandvårdens renommé kan sättas på spel under sådana förhållanden.

Med åberopande av vad nu anförts och med framhållande att frågan om folktandvårdens förseende med tandläkare i stället bör lösas på den väg som man slagit in på genom utbildning av ett ökat antal tandläkare och tillkomsten av ytterligare tandläkarinstitut få vi hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 148 i vad den avser förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1943 om viss begränsning av legitimation som tandläkare.

Stockholm den 20 mars 1946.

Ebon Andersson.

Axel Mannerskantz.